

Sallitut apuvälineet: kirjoitusvälineet, laskin sekä itse laadittu, enintään A4-kokoinen lunttilappu ja taulukkokirja.

Kokeen kesto on 2 tuntia.

1. Satunnaismuuttujien X ja Y yhteisjakauma on tasajakauma alueessa $0 < x < y < 2$. Johda
- yhteistiheysfunktio
  - X :n reunatiheysfunktio f_X
  - Y :n reunatiheysfunktio f_Y
  - X :n ehdollinen tiheysfunktio $f_{X|Y}$
  - Y :n ehdollinen tiheysfunktio $f_{Y|X}$
  - Y :n ehdollinen odotusarvo $E(Y | X)$.

Kaikissa lausekkeissa muista ilmoittaa lausekkeen pätevyysalue.

2. Kolikkoa heitetään toistuvasti kunnes on saatu kolme kruunaa. Olkoon X saatujen klaavojen lukumäärä. Laske

- EX
- $P(X < EX)$, $P(X = EX)$ ja $P(X > EX)$

3. Satunnaismuuttujilla X ja Y on tasajakauma neliössä $0 < x, y < 1$. Merkitään $U = X^2$ ja $V = Y^3$.

- Laske satunnaismuuttujien U ja V yhteistiheysfunktio $f_{U,V}(u, v)$.
- Laske $E(U + V)$.
- Ovatko U ja V riippumattomat? Perustele.

Kaikissa lausekkeissa muista ilmoittaa lausekkeen pätevyysalue.

4. Olkoot $X_1, \dots, X_{10}$ riippumattomia satunnaismuuttujia, joilla kaikilla on normaali jakauma $N(\mu, \sigma^2)$. Määritellään niiden otoskeskiarvo kaavalla

$$\bar{X} = \frac{1}{10} \sum_{i=1}^{10} X_i$$

ja residuaalit kaavalla

$$R_i = X_i - \bar{X}.$$

Johda

- otoskeskiarvon jakauma (nimi ja parametrit, tiheysfunktiota ei tarvita)
- satunnaismuuttujan R_1 jakauma (nimi ja parametrit).